

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

XI ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСЯГНЕННЯ
ТЕОРІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ»**

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 540 від 08.10.2024 р.

м. Полтава, 21 листопада 2024 р.

*Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 3 від 21.11.2024 р.).*

Редакційна колегія:

- **Безкровний О. В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Аранчій В. І.**, к. е. н., професор, перший проректор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Рудик В. К.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»;
- **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зайцев Ю. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
- **Аранчій Д. С.**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 21 листопада 2024 року). Полтава : ПДАУ, 2024. 449 с.

У збірнику надруковані матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Посвідчення ДНУ УкрІНТЕІ №540 від 08 жовтня 2024 року

*Олексашенко Ярослав Сергійович,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня;
науковий керівник – Дорошенко Андрій Петрович,
к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет*

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МОНОПОЛІЗАЦІЇ РИНКІВ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ

У сучасному світі, де домінують великі корпорації і глобальні ринки, проблема монополізації набуває особливої гостроти. Монополії можуть створювати серйозні економічні виклики, такі як підвищення цін, зниження якості продукції, обмеження вибору для споживачів та спотворення ринкових умов. Відсутність конкуренції призводить до зниження стимулів для інновацій та розвитку, що впливає на загальний рівень економічного добробуту суспільства.

Монополізація ринків створює серйозні економічні виклики для ефективного функціонування ринкової економіки та захисту прав споживачів. Основні проблеми включають зростання цін на товари та послуги, зниження якості продукції та обмеження вибору для споживачів. Монополії встановлюють завищені ціни через відсутність конкуренції, що знижує купівельну спроможність населення.

Економічна нерівність є ще однією проблемою монополізації. Великі компанії отримують надприбутки, тоді як малі підприємства не можуть конкурувати і змушені виходити з ринку, що знижує рівень зайнятості та економічної активності у регіонах [4].

Монополізація ринків є серйозною проблемою для економіки будь-якої країни, оскільки вона має значний вплив на споживачів. Монополії часто приводять до підвищення цін на товари та послуги, зниження якості продукції та обмеження вибору для споживачів. Це стає можливим через відсутність конкуренції, що зазвичай стимулює компанії до вдосконалення своєї продукції та зниження цін.

Одним з основних економічних наслідків монополізації є зростання цін. Монополії можуть встановлювати ціни на свій розсуд, оскільки вони не мають конкурентів, які б могли пропонувати аналогічні товари за нижчими цінами. Це призводить до зростання витрат для споживачів і зниження їх купівельної спроможності. За даними дослідження А. А. Гриценка, середні ціни на ринках, контрольованих монополіями, можуть бути на 20 – 30 % вище, ніж на конкурентних ринках [2, с. 234].

Крім того, монополізація ринків може призводити до зниження якості продукції. У відсутності конкуренції компанії не мають стимулу інвестувати в розвиток та вдосконалення своїх товарів і послуг. Як зазначає В. П. Левченко, споживачі часто стикаються з проблемами низької якості продукції та послуг на

монопольних ринках, оскільки компанії знижують витрати на виробництво, щоб максимізувати прибуток [3, с. 141].

Ще одним негативним наслідком монополізації є обмеження вибору для споживачів. Монополії можуть контролювати асортимент товарів і послуг, доступних на ринку, що обмежує можливості споживачів у виборі найбільш підходящої для них продукції. Дослідники І. В. Багрова та В. С. Лісовий зазначають, що монополії часто нав'язують споживачам свої умови, що призводить до зниження загальної задоволеності ринком [1, с. 74].

Монополізація ринків має суттєві негативні наслідки для споживачів. Одним з основних негативних наслідків є зростання цін на товари та послуги. Це призводить до зниження купівельної спроможності споживачів та збільшення їхніх витрат.

Для запобігання цим негативним наслідкам необхідно вдосконалювати законодавчу базу та механізми державного регулювання, спрямовані на підтримку конкуренції та боротьбу з монополізацією. Це сприятиме захисту прав споживачів, зниженню цін, підвищенню якості продукції та розширенню вибору, що в кінцевому підсумку покращить загальний добробут суспільства.

Список використаних джерел:

1. Багрова І. В., Лісовий В. С. Місцеві податки та збори : практичний путівник. Київ : Наукова думка, 2017. 328 с.
2. Гриценко А. А. Місцеві фінанси : підручник. Київ : Знання, 2015. 512 с.
3. Левченко В. П. Податкове право України : місцеві податки та збори. Харків : Право, 2016. 356 с.
4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/urtvwb> (дата звернення: 05.11.2024).

ЗМІСТ

<i>Bobro N.</i> DIGITAL TRANSFORMATION OF UNIVERSITIES AS A WAY TO STRENGTHEN THE COUNTRY'S ECONOMIC SECURITY	3
<i>Kersys R., Pererva P.</i> PROSPECTS OF INVESTMENT ACTIVITY IN THE TRANSPORT INDUSTRY OF UKRAINE	5
<i>Kharytonchuk O., Levkovets N.</i> CHARACTERISTICS AND SIGNIFICANCE OF CYBER SPACE IN THE MODERN WORLD	8
<i>Klymenko K., Ukhnal N.</i> STRATEGIC GUIDELINES FOR IMPLEMENTING SUSTAINABILITY REPORTING BY ENTERPRISES IN UKRAINE	10
<i>Matviienko Y., Tsviliy S.</i> FORMATION OF HR STRATEGY OF A TOURIST ENTERPRISE IN THE GLOBAL CONDITIONS OF BUSINESS DEVELOPMENT	12
<i>Murashko A., Tsviliy S.</i> MANAGEMENT OF STRATEGIC CHANGES OF TOURISM ENTERPRISES	15
<i>Rus'ev D., Tsviliy S.</i> PRODUCT POLICY MANAGEMENT SYSTEM OF AN INTERNATIONAL TOURISM BUSINESS COMPANY	17
<i>Teslia V., Tsviliy S.</i> DEVELOPMENT AND JUSTIFICATION OF THE MARKETING STRATEGY OF THE TOURIST ENTERPRISE	19
<i>Vizirenko N., Tsviliy S.</i> CONSUMER LOYALTY POLICY IN THE STRATEGIC MARKETING OF A TOURIST COMPANY	21
<i>Андрушкевич Н. В.</i> КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	23
<i>Антосюк В. Р., Капленко Г. В.</i> ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	25
<i>Бабенко О. О., Дорошенко О. О.</i> ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ	27
<i>Бабенко О. О.</i> СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ СПРОЩЕНОГО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВА	31
<i>Бабенко О. О., Чумак В. Д.</i> ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ	34
<i>Барабаш Н. С., Скригун Н. П.</i> ЕВОЛЮЦІЯ КОНТЕНТ-МАРКЕТИНГУ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	36
<i>Барішева М. В., Попова М. Є., Терещенко Е. Ю.</i> ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ	38
<i>Бевза О. О., Табачук А. Я.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	40
<i>Білоус Р. П., Скиба Г. І.</i> АДАПТАЦІЯ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: АНАЛІЗ ПРАКТИЧНИХ КЕЙСІВ	42

<i>Мурзін Ю. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	239
<i>Наконечна А. Ю., Плекан М. В.</i> ІННОВАЦІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ: ВІД ЦИФРОВІЗАЦІЇ ДО АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІВ	242
<i>Наливайко Д. В.</i> НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	244
<i>Нестеренко І. В.</i> ТРИГЕРИ ТРАНСФОРМАЦІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ПІДПРИЄМСТВ	246
<i>Нестерчук Т. В.</i> ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	249
<i>Новосолова О. С., Кравчук Ю. О.</i> ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	252
<i>Носова Н. І.</i> ДИСПРОПОРЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДОСТУПНОСТІ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ ЯК ПЕРЕШКОДА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ, ЯКА ВИНИКЛА ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ	255
<i>Олексащенко Я. С., Краснікова О. М.</i> МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ, ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	257
<i>Олексащенко Я. С.</i> ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МОНОПОЛІЗАЦІЇ РИНКІВ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ	259
<i>Олексащенко Я. С., Томілін О. О.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ КРЕДИТУ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	261
<i>Опалько В. В., Остропольська К. О.</i> ІНСТИТУЦІЙНІ ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	263
<i>Осика Р. Р., Тютюнник С. В.</i> ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ: ЗАГАЛЬНА ТА СПРОЩЕНА СИСТЕМИ	266
<i>Остапенко Т. М.</i> ОБЛІК ВИТРАТ НА ПОЛІПШЕННЯ ЗЕМЕЛЬ	268
<i>Очкас М. П., Скиба Г. І.</i> СУЧАСНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ ТА АДАПТАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ	272
<i>Перерва О. П.</i> ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	275
<i>Переяславець В. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ	278
<i>Пилипенко О. О.</i> ВИКОРИСТАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ В СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	280
<i>Пліско В. Р.</i> МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	282